

34. KRZEMIENIE

Krzemień są to konkretne krzemionkowe, o kształtach kulistych lub nieregularnych, wyraźnie wyodrębnione od skał otaczających. Występują najczęściej jako tzw. buły krzemienne w skałach węglanowych (kreda, wapień, margle), głównie jury i kredy, koncentrując się niekiedy w formie ławic. Głównym składnikiem krzemieni konkretnych jest chalcedon. Bardzo zbliżone do krzemieni czerty nie są wyraźnie wyodrębnione od skał otaczających, a ich składniki przenikają się ze składnikami skał otaczających. Z uwagi na dużą odporność na wietrzenie, krzemienie często gromadzą się w nagromadzeniach wtórnych, jako składnik luźnych osadów okruchowych.

Zmielone krzemienie stosowane są w przemyśle szklarskim, ceramicznym i emalierskim. Wykonuje się z nich również okładziny oraz kulaki (mielniki) do młynów kulowych. Zmielone krzemienie stosowane są także w przemyśle materiałów ściernych, do wyrobu ścierniwi sypkich oraz papierów ściernych.

Krzemień pasiaste służą jako kamień ozdobny, do wyrobu biżuterii i drobnej galanterii. Najbardziej znanym ich nagromadzeniem są Krzemionki Opatowskie koło Ostrowca Świętokrzyskiego, gdzie były wydobywane w neolicie (3500-1600 lat p.n.e.)

W Górach Świętokrzyskich udokumentowano dwa złoża krzemieni - Bocheniec i Tokarnia, o łącznych zasobach 28 tys. t. Złoża te nie są eksploatowane.

Tabela 34.1

KRZEMIENIE – tys. t

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby		Wydobywanie	Powiat
			geologiczne bilansowe	przemysłowe		
ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE			28	-	-	
złóż: 2; OGÓLEM						
woj. świętokrzyskie			28	-	-	
złóż: 2						
1	Bocheniec	R	24	-	-	jędrzejowski
2	Tokarnia	R	4	-	-	kielecki

Nie są znane wielkości importu krzemieni do Polski, gdyż w zestawieniach CIHZ zgodnie ze stosowaną PCN (polska scalona nomenklatura), krzemienie nie są wydzielane z grupy kruszyw naturalnych.

Opracowała: Elżbieta Tołkanowicz